

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Det kongelige barne- og familiedepartement
Det kongelige kunnskapsdepartement

Landets kommuner
Fylkeskommuner
Fylkesmenn

Kopi:
Kunnskapsdepartementet
Barne- og familiedepartementet

Deres ref

Vår ref
20/1651-

Dato
20. november 2020

Oppfølging og ivaretagelse av barn og unge under pandemien

Med økende smitte i befolkningen er det på nytt iverksatt inngripende tiltak for å hindre spredningen av coronaviruset. Det er svært viktig at tiltakene vi nå setter inn for å bremse og unngå smitte, går minst mulig ut over barn og unge. Vi må stå sammen om å skjerme barn og unge, slik at de kan ha en så normal hverdag som mulig.

Dagens smittesituasjon er krevende. Vi forstår at det er vanskelige vurderinger for kommunene om hvordan de skal prioritere ressursene sine. Vi vil likevel oppfordre kommunene og fylkeskommunene på det sterkeste til å strekke seg langt for å opprettholde tjenestetilbudet til sårbare barn og unge.

Regjeringen har flere ganger understreket viktigheten av at kommunene verner tjenestene til sårbare grupper, blant annet i et brev til alle landets ordførere i september. Her påpekes det at helsesykepleiere som jobber i helsestasjon og skolehelsetjeneste som hovedregel ikke må omdisponeres til arbeid med testing og smittesporing. Vi har oppfordret kommunene til å lære opp andre faggrupper enn helsesykepleiere til å bistå med testing og smittesporing. I tillegg har Helsedirektoratet opprettet et register over tilgjengelig helsepersonell som kommunen kan benytte for å skaffe nødvendig bemanning. Kommunene må skjerme helsesykepleiere så langt det lar seg gjøre. Dersom kommunene vurderer å omdisponere personell og/eller iverksette smitteverntiltak som går lengre enn offisielle smittevernråd, skal nødvendigheten av tiltaket vurderes spesielt. Dette ble presisert i brev fra Helsedirektoratet til kommuner og helseregioner allerede i vår.

Dersom det er behov for midlertidig stengning av tjenester på grunn av smitteutbrudd, er det viktig at virksomhetene gjør en risikovurdering av konsekvenser for sårbare barn og unge, og iverksetter kompenserende tiltak for å nå sårbare barn og unge. Kommunene bør se helhetlig og tverrfaglig på tilbudet til barn og unge.

I en hverdag med pandemi, er det svært viktig at det finnes tjenester for barn og unge som de kjenner og som det går an å henvende seg til også fysisk. Derfor er det klare forventninger om at tjenester til sårbare barn og unge i størst mulig grad skal ha normal drift. Dette gjelder særlig helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi har gått ut med en nasjonal anbefaling om hjemmekontor i områder med mye smitte. For tjenester til barn og unge oppfordres det til å tilrettelegge for fysisk oppmøte der det er smittevernaglig forsvarlig.

Alle tjenester som jobber med barn og unge bes om å være særlig oppmerksomme på å identifisere barn og unge som sliter og følge opp disse enten det er med samtaler, konsultasjoner eller, der det er nødvendig, bekymringsmeldinger til barnevernet. Helsedirektoratet er tydelig i sin anbefaling om at barn og unge som har behov for behandling og oppfølging i helse- og omsorgstjenesten, skal sikres et helsetilbud, også under pandemien. Kommuner og psykisk helsevern skal sikre nødvendig oppfølging av barn og unge med psykiske lidelser og rusmiddelproblemer også ved lokale smitteutbrudd. Der det er nødvendig for å sikre et forsvarlig tilbud, bør oppfølgingen skje ved fysisk møte. At de kommunale tjenestene til barn og unge er tilgjengelige, også fysisk, er viktig for at barn som trenger hjelp av barnevernet blir sett. Det er også viktigere enn noen gang at krisesentrene har et tilbud til voldsutsatte barn og foreldre. For mange barn og unge er kontakt med lærere, helsesykepleier, behandler eller andre av stor betydning for å klare seg godt gjennom krevende situasjoner.

Åpne barnehager og skoler er viktig for at barn og unge skal kunne lære, leke, være sammen med andre og utvikle seg. Barnehager og skoler er også et sted hvor barn og unge blir sett og hørt. I mange tilfeller er de andre hjelpetjenestene helt avhengig av at barnehager og skolen melder fra om bekymring for et barn. Åpne barnehager og skoler er særlig viktig for barn og unge med behov for sammensatte tjenester eller som på andre måter er sårbare. Hvis en barnehage eller skole skal stenge midlertidig eller gå til rødt tiltaksnivå, skal det ligge grundige vurderinger bak. Vi vil også understreke at rødt tiltaksnivå ikke betyr stengte barnehager eller skoler. Det er egne smittevernveiledere utarbeidet for barnehager og skoler nettopp for at disse skal kunne holdes åpne også ved stort smittetrykk. Veilederne bygger på en trafikklysmo- dell og skal sørge for at tiltakene som settes inn ikke er mer inngripende enn det som er nødvendig. Dersom barnehagen, skolen eller SFO har reduserte åpnings- eller oppholdstider på grunn av smitteverntiltak, skal kommunen og fylkeskommunen sørge for at det likevel er et tilbud for sårbare barn og unge. Sårbare barn og unge skal ikke miste tilbud om for eksempel spesialundervisning.

Regjeringen har bedt Helsedirektoratet om å oppdatere de faglige rådene til helse- og omsorgstjenesten for å sikre at tjenestene ivaretar barn og unge under pande- mien. Håndbok for kommuneoverleger er også oppdatert.

Kommuneøkonomien er styrket generelt gjennom pandemien, og det er blant annet bevilget særskilte midler både til helsestasjons- og skolehelsetjenesten, til frivillige or- ganisasjoner, til kommunenes arbeid med utsatte grupper og til funksjonshemmede.

Vi har lovet å kompensere kommunene for merutgifter og mindreinntekter som følge av koronakrisen. Det står vi ved.

Vi ber fylkesmennenes særlig følge med på, og sørge for opprettholdelse av, tjenestetilbudet til barn og unge.

Med hilsen

Bent Høie
Helse- og
omsorgsminister

Kjell Ingolf Ropstad
Barne- og
familieminister

Guri Melby
Kunnskaps- og
integreringsminister